

RELIGIØS FORFØLGELSE. TEOLOGISKE OG MISJONSFAGLIGE PERSPEKTIVER

Førsteamanuensis Robert Lilleaasen og professor Christof Sauer

Introduksjon

Høsten 2025 ble antologien *Religious Persecution: Perspectives from Theology and Missiology* publisert på Verlag für Kultur und Wissenschaft. Artikkelsamlingen markerer avslutningen på Fjellhaug Internasjonale Høgskoles institusjonelle forskningsprosjekt om religionsfrihet og religiøs forfølgelse. I denne formidlingsartikkelen vil vi, redaktørene for antologien, gi en kort introduksjon til forskningsprosjektet og en noe utvidet presentasjon av bidragene i artikkelsamlingen. Lilleaasen har ledet forskningsprosjektet, mens Sauer de siste årene har vært tilknyttet prosjektet som rådgiver og forsker.

Religiøs forfølgelse

Religiøs forfølgelse har vært et kjennetegn ved kirken fra dens begynnelse og frem til i dag. Fra martyrdøden blant de første troende til lidelsen kristne opplever i vår egen samtid, har forfølgelse satt dype spor i kirkens identitet, teologi og misjon. I dag antar religiøs forfølgelse mange for-

mer. I noen sammenhenger kommer den til uttrykk gjennom sosial ekskludering og juridiske restriksjoner, i andre gjennom ødeleggelse av gudshus, fengsling og i ytterste konsekvens tap av liv. Forfølgelse motivert av religiøs tilhørighet er et globalt fenomen som berører millioner av mennesker og utfordrer både kirken og samfunnet til å svare med visdom, mot og medfølelse.

Teologisk og misjonsfaglig er forfølgelse ikke bare et sosiopolitisk anliggende, men et dypt åndelig og kirkelig spørsmål. Erfaringen av å lide for sin tro har gjennom århundrene vært formende for kristen teologi og har hatt avgjørende betydning for refleksjoner om disippelskap, ekklesiologi og misjon. Også misjonsvitenskapen må forholde seg til forfølgelsens realiteter, ettersom den søker å forstå og støtte kirkens vitnesbyrd i fiendtlige eller marginaliserende kontekster. Teologi og misjon utvikles ikke i et vakuum, men formes av troendes levde erfaringer – ikke minst erfaringene til

dem som bærer troen under press. Derfor må de være utrustet til å møte utfordringer knyttet til forfølgelse, diskriminering og trakassering, både i historiske og samtidige sammenhenger.

Forskningsprosjektet *Religious Freedom and Religious Persecution*

Som respons på det økende behovet for teologisk engasjement rundt temaet religiøs forfølgelse, lanserte Fjellhaug Internasjonale Høgskole i 2019 forskningsprosjektet *Religious Freedom and Religious Persecution*. Initiativet ble utviklet for å fremme tverrfaglig og internasjonalt samarbeid, og for å bringe sammen forskere fra teologi, misjonsvitenskap og beslektede fagfelt i utforskningen av ulike aspekter ved forfølgelse og religionsfrihet.

Prosjektet har fungert som en plattform der forskere har kunnet stille sin akademiske kompetanse til tjeneste for den forfulgte kirke og for dem som arbeider i solidaritet med denne kirken. Et sentralt mål har vært å bygge broer mellom teologisk refleksjon og praktisk tjeneste, og å oppmuntre til en flerstemmig og samarbeidsorientert tilnærming. Mens juridiske og politiske perspektiver lenge har dominert forskningen på religiøs forfølgelse, har prosjektet bidratt til å gi et bredere spekter av teologiske stemmer plass i samtalen.

Tre forskningssymposier – arrangert i 2021, 2023 og 2025 – har utgjort viktige milepæler i prosjektets utvikling. Disse samlingene har ikke bare lagt til rette for faglig utveksling, men også bidratt

til å bygge relasjoner og nettverk mellom forskere og praktikere. De tre symposiene har også vært en katalysator for forskningspublisering. Mange av bidragene i den nylig publiserte antologien ble først presentert på disse symposiene og gjen-speiler prosjektets ambisjon om å fremme ny forskning og meningsfull dialog på dette feltet.

Antologien *Religious Persecution: Perspectives from Theology and Missiology*

Religious Persecution: Perspectives from Theology and Missiology er et direkte resultat av dette forskningsarbeidet. Antologien samler forskere fra en rekke teologiske disipliner – herunder bibelfag, systematisk teologi, kirkehistorie, praktisk teologi og misjonsvitenskap – i en bred teologisk utforskning av religiøs forfølgelse. Med bidragsytere fra ni ulike land representerer boken en internasjonal og økumenisk innsats for å utdype forståelsen av et tema av grunnleggende betydning for kirken i dag.

Organisert i tematiske seksjoner tar kapitlene for seg et vidt spekter av problemstillinger, fra bibelske og historiske perspektiver til samtidige casestudier og teologiske refleksjoner. Antologien rommer bidrag fra både etablerte forskere og nyere stemmer, og søker å forene faglig dybde, metodisk mangfold og nyskapende tilnærminger. Ambisjonen er ikke bare å utvide den akademiske kunnskapen, men også å tilby teologiske ressurser for dem som forbereder seg til – eller står i – tjeneste, særlig i kontekster der forfølgelse er en levd realitet.

Boken henvender seg til studenter, pastorer, misjonærer og forskere som ønsker å forstå de teologiske og misjonsfaglige dimensjonene ved religiøs forfølgelse. Samtidig søker den å inspirere til videre forskning og teologisk refleksjon, og dermed bidra til en mer robust, nyansert og medfølende respons på troendes lidelse verden over. Slik ønsker antologien å fylle et tomrom i forskningslitteraturen ved å tilby et samlet teologisk perspektiv på et tema som både er dypt historisk forankret og aktuelt relevant.

Strukturen i antologien følger en bevisst progresjon gjennom teologiske og misjonsfaglige perspektiver på religiøs forfølgelse. Boken innledes med en grunnleggende seksjon om definisjoner, som etablerer begrepsmessig klarhet og danner rammen for den videre drøftingen. Den avsluttende seksjonen retter fokus mot anvendt teologi, med sikte på å oversette akademisk refleksjon til kirkelig og missional praksis.

Grunnlag

Christof Sauer og Werner Nel legger grunnlaget for denne antologien. Den tyske misjonsteologen Sauer er ekspert på religiøs forfølgelse, mens den sørafrikanske Nel har sin forskningsbakgrunn innen juss. I en bred anlagt gjennomgang søker forfatterne å informere kristne teologer og misjonsforskere om definisjoner, skalaer og ulike uttrykk for forfølgelse slik disse forekommer i akademisk og profesjonell diskurs.

Juridiske definisjoner og anvendelser har en tendens til å være snevre og restriktive, men egner seg godt til å eta-

blere anerkjente rettigheter og straffbare handlinger. Sosiologiske definisjoner er derimot bredere og omfatter forfølgelses eksistensielle dimensjon. Dette deles av teologiske definisjoner, som i tillegg åpner for metafysiske tolkninger utover sekulære forståelsesrammer.

På tvers av disipliner kan enkelte overordnede definisjonselementer for forfølgelse identifiseres, noe som gjør at forfatterne argumenterer for en reflektert og kontekstsensitiv bruk av definisjoner. På dette grunnlaget vurderes definisjoner benyttet av utvalgte kristne organisasjoner, samt terminologiske skalaer for forfølgelse slik de brukes av NGO-er. Sistnevnte har som mål å etablere begreper for ulike grader av alvorlighet.

Ettersom heller ikke disse tilnærminene fullt ut evner å fange mangfoldet i forfølgelsesfenomener og deres ulike dimensjoner, argumenterer Sauer og Nel for at flere dimensjoner må vurderes samtidig. De gir en grundig og omfattende gjennomgang av moderne definisjoner, skalaer og forståelser av forfølgelse, og foreslår i forlengelsen av dette en egen sosiologisk definisjon av begrepet.

Bibelfag

Håkon Sunde Pedersen, norsk forsker innen studiet av Det gamle testamentet, undersøker den problematiske forbindelsen mellom religiøs iver og vold i Den hebraiske bibelen. I sin artikkel fokuserer Pedersen på skikkelsene Pinehas, Elia og Jehu, som i sin iver for YHWH begår voldshandlinger mot dem som oppfattes som trusler mot eksklusiv tilbedelse. Mens disse figurene ofte enten feires eller

fordømmes i teologisk diskurs, argumenterer Pedersen for at de bibelske fortellingene fremstiller dem i et langt mer tvetydig lys. Analysen antyder at forfatterne eller redaktørene av tekstene kan ha vært mer kritisk oppmerksomme på farene ved religiøs fanatisme enn det som ofte antas. Gjennom denne nyanserte lesningen bidrar Pedersen til videreutviklingen av en bibelsk teologi om religiøs forfølgelse og tilbyr et gjennomtenkt og konstruktivt perspektiv.

Geert W. Lorein, belgisk forsker innen studiet av Det gamle testamentet, analyserer motivene som drev makkabeerne på 100-tallet f.Kr. i deres konflikt med den hellenistiske kongen Antiokhos IV Epifanes. Han spør hvorfor Antiokhos IV innledet sin undertrykkelsespolitikk, og hvordan jødene reagerte: Hva var det som ikke kunne aksepteres, og hvilke motiver førte til handling? Reaksjonene var mangfoldige, og holdningene til bruk av vold var delte innen gruppen. Ikke bare teologiske overbevisninger, men også personlige disposisjoner og praktiske hensyn spilte en rolle. Selv om hovedmotivene i stor grad var felles, fantes det betydelige variasjoner i synspunkter og handlemåter innen bevegelsen. Loreins bidrag inviterer leserne til å trekke paralleller mellom hellenistisk tid og vår egen, og til å reflektere over mulige overførbare lærdommer.

Daniel Röthlisberger, sveitsisk forsker innen Det nye testamentet, tar for seg tvetydigheten i begrepet «forfølgelse av kristne» ved å utvikle en filologisk og teologisk forankret definisjon basert på nytestamentlige tekster. Han benytter en systematisk semantisk og leksikalsk ana-

lyse av sentrale greske ordpar: *διωγμός/διώκω*, *θλίψις/θλίβω* og *πάθημα/πάσχω*. Disse begrepene spiller en sentral rolle både i Jesu undervisning og i de første kristnes erfaringer. Studien avdekker et bredt og nyansert spekter av betydninger og uttrykk for forfølgelse i Det nye testamentet. Röthlisbergers funn bidrar til en mer presis og kontekstsensitiv forståelse av kristenforfølgelse, og bygger bro mellom filologiske, teologiske og sosiologiske tilnærminger.

Christoph Stenschke, tysk forsker innen Det nye testamentet, undersøker fremstillingen av konflikt og lidelse i Apostlenes gjerninger. Ved første øyekast gir boken inntrykk av å være preget av stadige konflikter og prøvelser for Kristustroende, ofte som følge av deres misjonsvirksomhet. Inspirert av nyere teorier om religiøs konflikt identifiserer Stenschke imidlertid også andre trekk i teksten. Midt i intens misjonsaktivitet og til dels alvorlige konflikter finnes eksempler på konfliktnedtrapping, konfliktløsning og perioder med relativt fredelig sameksistens, og tidvis samarbeid, mellom jøder og jødiske Kristustroende i diasporaen. Slik sameksistens skapte, eller i det minste muliggjorde, et klima som var gunstig for overgang og samarbeid. Stenschke identifiserer og analyserer slike situasjoner for å forstå hvilke faktorer som fremmet mer konstruktive former for interaksjon mellom ulike overbevisninger og praksiser, og hvorfor konflikt likevel oppsto i andre sammenhenger.

Håkon Leite, norsk teolog med Det nye testamentet som interessefelt, undersøker forfølgelsens teologiske betydning i

Pastoralbrevene, med særlig vekt på Paulus' formaninger til Timoteus om å lide for evangeliet (2 Tim 1,8; 2,3). I sin artikkel utforsker Leite hvordan Paulus' positive vurdering av lidelse og forfølgelse harmonerer med det bredere synet på kristen eksistens som kommer til uttrykk i disse brevene. Han utfordrer tolkningsrammen *Christliche Bürgerlichkeit*, som forutsetter en svekket eskatologisk forventning og en sosialt respektabel form for kristendom. I stedet argumenterer Leite for at forfølgelse må forstås innenfor den eskatologiske spenningen mellom den nåværende tidsalder og den kommende. Denne dynamikken former også Paulus' forståelse av forfølgelsens rolle i kristen misjon. Leite tilbyr dermed en overbevisende ny vurdering av lidelse som en sentral komponent i trofast kristent vitnesbyrd.

Historiske studier og systematisk teologi

Klaus Wetzel, tysk kirkehistoriker med spesialisering i misjonshistorie, utforsker hvordan kristne til ulike tider har håndtert forfølgelse. Med eksempler fra tre epoker i kirkehistorien – antikken, reformasjonen og pietismen – viser han de vidtrekkende konsekvensene for fromhetsliv, religiøs praksis og teologi, særlig innen kirkehistoriografi. Wetzel belyser blant annet fremveksten av relikviedyrkelse, Tertullians høye aktelse for forfølgelse, Eusebius av Caesareas typologisering av martyriet og Lactantius' bruk av handling og konsekvensskjemaer. Som en følge av teologien om det kristne imperiet blir kirken selv forfølger, først i senantikken og senere gjennom inkvisisjonen

og i møtet med reformasjonen. Reformasjonen responderte med martyrologier og en teologi om lidelse, mens forfølgelse bidro til å svekke anabaptistenes misjonsdriv. Separatistisk pietisme maktet i liten grad å utvikle en bærekraftig respons på forfølgelsessituasjoner. Derimot ble den åndelige arven fra en kirke knust av forfølgelse – Brødremenigheten, formidlet gjennom Comenius – avgjørende. I samspill med etablert protestantisk pietisme bidro denne tradisjonen til en kraftfull åndelig vekkelse i Herrnhutbrødremenigheten, med betydelig og varig innflytelse. Wetzel demonstrerer dermed mangfoldet av kirkelige strategier for å bearbeide forfølgelse, og fremhever viktige kirkehistoriske lærdommer som ellers lett kan overses.

Finn Aa. Rønne, dansk kirkehistoriker, undersøker fremveksten og utviklingen av reformbevegelser innen Den etiopiske ortodokse Tewahedokirken (EOTC) gjennom de siste femti årene. Som en av verdens eldste kristne institusjoner har EOTC lenge fungert som en bærebjelke i etiopisk identitet og som forvalter av landets kulturelle og historiske arv. Rønne analyserer hvordan ulike fornyelsesbevegelser – noen forvist fra kirken, andre virksomme mer stillferdig innenfor dens strukturer – har utfordret etablerte maktforhold og ofte møtt motstand og undertrykkelse fra innflytelsesrike interne fraksjoner. Disse bevegelsene uttrykker ikke bare teologiske og kirkelige spenninger, men aktualiserer også grunnleggende spørsmål om religionsfrihet i dagens Etiopia. Rønne plasserer utviklingen i lys av EOTCs historiske autoritet og den økende

innflytelsen fra protestantiske kirker, som i økende grad har formet Etiopias moderne religiøse og sosiale landskap.

Christof Sauer, tysk misjonsteolog, tar for seg den evangelikale konsensusuttalelsen om lidelse, forfølgelse og martyrium som ble utarbeidet av en global ekspertkonsultasjon i Bad Urach, Tyskland, i 2009. Femten år etter at Sauer og resten av gruppen som utarbeidet dokumentet vurderer han erklæringens innflytelse og gir samtidig en kort redegjørelse for dens bakgrunn og struktur. Bad Uracherklæringen har oppnådd bred anerkjennelse blant misjonsforskere og har hatt betydning for flere sentrale kristne erklæringer. Den anvendes fortsatt positivt også utenfor kretsen av underskrivere, men blir tidvis ignorert og – mer sjelden – kritisert. Over halvparten av erklæringens konkrete innhold har blitt sitert eller videreført i senere arbeider. Artikkelen avsluttes med refleksjoner samt ønsker og forslag til en fremtidig revisjon og videreutvikling av erklæringen.

Sara Afshari, kristen forsker med bakgrunn i medievitenskap og eksilert fra Iran til Storbritannia, utvikler i sin artikkel en fellesskapsorientert teologisk ramme for forståelsen av kristenforfølgelse. Rammeverket forankres i det bibelske mønsteret langfredag (lidelse), påskeaften (venting og usikkerhet) og påskedag (oppstandelse og håp). Med utgangspunkt i erfaringene til kristne fellesskap, særlig i det globale sør, tar Afshari avstand fra både individualiserende og instrumentelle tolkninger av forfølgelse. I stedet fremholder hun en visjon som anerkjenner forfølgelsens helige og kirkelige karakter, og identifiserer

ventetiden som en avgjørende erfaring for den forfulgte kirke. I dialog med etablerte teologiske tilnærminger argumenter hun for et paradigmeskifte bort fra forståelsen av forfølgelse som et redskap for evangelisering, og mot en dypere forståelse av forfølgelse som et delt og hellig vitnesbyrd. Gjennom casestudier, blant annet fra den episkopale kirken i Kerman i Iran, fremhever hun forfølgelse som en fellesskapsdimensjon: deltakelse i Kristi lidelse, delingen av disiplenes usikkerhet på påskeaften og et kroppsliggjort uttrykk for motstandskraft, solidaritet og håp. Afshari bidrar dermed med en særpreget og kontekstuell forankret teologisk tolkning formet av egne erfaringer.

Věra Miláčková og Kamila Veverková, teologiske forskere fra Tsjekia, undersøker den teologiske legitimeringen av flukt fra religiøs forfølgelse. I sin artikkel adresserer de aktuelle spørsmål om begrunnelsen og formålet med kristen flukt fra Midtøsten, særlig i sammenhenger som Irak og Egypt. Ved å sammenholde bibelske fortellinger om flukt med moderne vitnesbyrd fra forfulgte kristne, identifiserer de fire distinkte teologiske tilnærminger: *Salvation at Stake*, *Altruistic/Common Sense*, *Hearing God's Voice* og *Opportunistic*. Målet er å tilby både forfulgte kristne og deres støttespillere et nyansert analytisk rammeverk for å forstå de ulike teologiske motivasjonene som kan ligge til grunn for beslutningen om å flykte.

Praktisk teologi

Henrik Nymann Eriksen, dansk teolog med spesialisering i praktisk teologi og

kristent lederskap, undersøker den sammensatte pastorale rollen til danske prester som støtter kristne konvertitter som risikerer forfølgelse ved retur til opprinnelsesland med muslimsk majoritet. Med utgangspunkt i intervjuer med pastorer og kristne ledere identifiserer Eriksen tre sentrale dimensjoner ved pastoral identitet: pastor, mentor og profet. I pastorrollen ytes omsorg gjennom nærvær, bønn, velsignelse, bibelundervisning og praktisk støtte, noe som innebærer en utvidelse av tradisjonelle lutherske pastorale oppgaver. Mentorrollen handler om å ledsage konvertitter i deres disippelskap og bistå dem i å håndtere utfordringer knyttet til muslimsk bakgrunn og risiko for forfølgelse. Den profetiske rollen uttrykker en form for offentlig teologi, der pastorene taler de sårbares sak og inngår i kritisk refleksjon rundt lederskap, makt og autoritet. Eriksens artikkel understreker behovet for høy kontekstuell sensitivitet og en balansert lederforståelse som er både kulturelt bevisst og teologisk solid forankret.

Robert Lilleaasen, norsk forsker i praktisk teologi, belyser den ofte oversette rollen til følgere i kristne menigheter som lever under religiøs forfølgelse. I sin artikkel integrerer Lilleaasen innsikter fra ekklesiologi, ledelsesteori og forfølgelsesstudier for å analysere hvordan forfølgelse endrer dynamikken mellom ledere og følgere, og dermed selve ledelsesprosessen. Med utgangspunkt i Ira Chaleffs modell for *courageous followership* og teorier om krise og ekstremkontekstledelse, viser han hvordan følgere under press blir stadig mer avgjørende,

både gjennom lojalt støttende nærvær og gjennom konstruktiv utfordring av lederskap. Lilleaasen argumenterer for at forfølgelse skjerper behovet for delt lederskap og robuste menighetsstrukturer, og fremhever betydningen av grundig teologisk og kulturell forberedelse. Studien bidrar til et fremvoksende forskningsfelt i skjæringspunktet mellom følgerskap og religiøs forfølgelse, og etterlyser et dypere teologisk og empirisk engasjement med følgernes rolle i å bære kirkelig identitet og misjon under press.

Tonje Belibi, norsk teolog med spesialisering i praktisk teologi og trosopp-læring, undersøker hvordan forfulgte kristne fremstilles i norske søndagsskoleopplegg for barn i alderen 3–9 år. I sin analyse av tre undervisningsprogrammer – *Ordets liturgi for barn* (katolsk), *Sprell Levende* (evangeliskluthersk) og *Awana* (tilpasset norsk evangeliskluthersk kontekst) – anvender Belibi et teologisk perspektiv på forfølgelse kombinert med teorier om barns trosutvikling, blant annet James W. Fowlers stadier av tro. Studien viser at alle de tre oppleggene berører temaet forfølgelse, men med betydelige forskjeller i dybde, frekvens og pedagogisk tilnærming. *Awana* gir de mest direkte og konkrete fremstillingene, ofte knyttet til misjon og disippelskap, mens *Ordets liturgi for barn* og *Sprell Levende* i større grad toner ned utfordrende aspekter og vektlegger Guds kjærlighet, omsorg og trøst. Belibis funn fremhever betydningen av å integrere krevende bibelske fortellinger på en aldersadekvat måte for å fremme robust tro, empati og global bevissthet hos barn.

Knut Kåre Kirkholm, norsk forsker i praktisk teologi, analyserer hvordan forfølgelse tematiseres i forkynnelsen i norske evangelisklutherske menigheter. Studien bygger på en analyse av tolv prekenere holdt mellom 2019 og 2021 og undersøker hvordan teologiske aspekter ved forfølgelse formidles i en kontekst som i stor grad er preget av religionsfrihet og fravær av direkte press. Kirkholm drøfter hvordan faktorer som perikopevalg i kirkeåret og predikantenes tjenestekontekst påvirker forkynnens uttrykk. Et sentralt funn er koblingen mellom forfølgelse og «det indre korset», et begrep med røtter i luthersk teologi. Analysen antyder at sentrale teologiske sider ved forfølgelse kan være krevende å artikulere i en norsk (skandinavisk) sammenheng, og problematiserer en tendens til forenkling, der forfølgelse fremstilles enten som mild diskriminering i hjemlig kontekst eller som ekstrem vold i fjerne deler av verden. Kirkholm etterlyser videre homiletisk refleksjon og forskning for bedre å utruste predikanter til å formidle forfølgelsestematikkens kompleksitet på en teologisk nyansert og pastoralt meningsfull måte.

Misjonsvitenskap og religionsstudier

Joel Hofer, tysk forsker innen misjonsvitenskap og religionsstudier, undersøker det komplekse forholdet mellom kristen konvertering og religiøs forfølgelse. Begge fenomenene har vært gjenstand for omfattende forskning hver for seg, men sjelden analysert i sammenheng. Konverteritter utgjør ofte den gruppen innen kristne fellesskap som er mest utsatt for in-

tensiv forfølgelse. I sin artikkel utforsker Hofer hvordan konvertering og forfølgelse krysser og påvirker hverandre, gjennom en analyse av *Regnum Edinburgh Centenary Series* – en av de mest omfattende misjonsvitenskapelige publikasjonssamlingene i det 21. århundre. På bakgrunn av denne analysen identifiserer han fem gjennomgående tematiske mønstre: (1) konvertering som utløsende faktor for forfølgelse, (2) gjensidige påvirkninger mellom forfølgelse og konvertering, (3) antikonverteringsmotiver som drivere for forfølgelse, (4) pro-konverteringsaktører som både ofre og forkjempere, og (5) andre grupper plassert mellom disse dynamikkene. Hofers studie gir dermed et nyansert og vidtrekkende perspektiv på de teologiske, historiske og sosiopolitiske dimensjonene som preger samspillet mellom kristen konvertering og forfølgelse i globale kontekster.

Meiken Buchholz, tysk forsker i misjonsvitenskap med særlig ekspertise på Kina, undersøker begrepet «sinifisering» i skjæringspunktet mellom politisk styring og teologisk tolkning. «Sinifisering av religion» er et mye anvendt begrep for kontekstualisering i kinesisk sammenheng. I sin grunnbetydning viser det til å «gjøre religiøs tro kinesisk», og kan i vid forstand omfatte ulike former for kontekstualisert kristendom i Kina. Samtidig fungerer begrepet som et sentralt politisk styringsinstrument. Siden 2015 har «sinifisering av religioner» vært et kjerneprinsipp i Folkerepublikken Kinas religionspolitikk og i retningslinjene til den offisielle protestantiske paraplyorganisasjonen *ThreeSelf Patriotic Movement*. Ved å anvende Step-

han Bevans' modeller for kontekstualisering som analytisk rammeverk, drøfter Buchholz grenseoppgangene der sinifisering beveger seg fra å være et teologisk prosjekt for en lokalt forankret kinesisk kristendom til å fungere som et politisk verktøy for statlig kontroll av religiøs praksis.

Frank Ole Thoresen, norsk forsker innen misjonsvitenskap og religionsstudier, analyserer det komplekse landskapet for religiøst mangfold og toleranse i det postrevolusjonære Tunisia, med særlig vekt på erfaringene til jødiske og protestantiskristne minoriteter. Til tross for Tunisias omdømme som et land med relativt høy grad av religionsfrihet – blant annet understreket gjennom Nobels fredspris i 2015 – er det fortsatt betydelige utfordringer for religiøse minoriteter. Ved å kombinere etablerte kategorier for religionsfrihet med analyser av ti anonymiserte intervjuer gjennomført våren 2023, undersøker Thoresen hvordan toleranse og trosfrihet faktisk oppleves blant disse gruppene. Studien søker å besvare følgende forskningsspørsmål: «Hvordan opplever medlemmer av utvalgte religiøse minoriteter toleranse for religions og trosfrihet i dagens Tunisia, og på hvilke måter reflekterer disse erfaringene de bredere sosiale og politiske dynamikkene i det postrevolusjonære samfunnet?» Artikkelen belyser dermed sentrale spenninger i tunisisk samfunnsliv og deres betydning for religiøs sameksistens.

James Bultema, amerikansk forsker innen misjonsvitenskap og religionsstudier, utforsker de sterkt omstridte forestillingene rundt den tyrkiske protestantiske

bevegelsen, som gradvis har vokst frem siden 1961. Bultema argumenterer for at bevegelsen ofte er blitt misforstått gjennom polariserte fortellinger om både dens misjonsengasjement og den forfølgelsen den møter. På den ene siden fremstiller misjonærer seg selv som trofaste, sårbare formidlere av evangeliet, ofte utsatt for motstand fra både statlige myndigheter og omgivende samfunn. På den andre siden betrakter mange muslimske borgere i Tyrkia – både nominelle og praktiserende – disse misjonærene som truende utenforstående, mens kristne konvertitter ofte forstås som ofre for fremmed innflytelse. Disse motstridende tolkningene avdekker et komplekst samspill mellom evangelisk misjon, identitet og forfølgelse. Med utgangspunkt i både historiske og samtidige analyser introduserer Bultema begrepet «*wild wisdom*» – en kontekstuell og adaptiv tilnærming som søker å redusere misjonærfravall og å fremme mer kultursensitive uttrykk for nasjonale kristne fellesskap.

Anvendt teologi

Sara Afshari, forsker i misjonsstudier med bakgrunn fra Iran, reflekterer i dette korte essayet over sine erfaringer fra den fjerde Lausannekongressen i SørKorea i 2024, med særlig fokus på hvordan kongressen tematiserte kristenforfølgelse. Afshari, som selv har opplevd forfølgelse som kristen konvertitt fra et land med muslimsk majoritet, erfarte at Lausannekongressen ofte reduserte forfølgelse til følelsesladde appeller for evangelisering eller økonomisk og organisatorisk støtte. En slik tilnærming, argumenterer hun, ri-

sikerer å gjøre kristnes lidelse til et instrument for misjonsstrategi og mobilisering, snarere enn å anerkjenne den som en hellig og delt erfaring i kirkens liv.

Afshari etterlyser derfor et grunnleggende skifte i hvordan kristenforfølgelse forstås og besvares. I stedet for å betrakte forfølgelse utelukkende som et problem som skal løses eller en fortelling som skal formidles, argumenterer hun for at den bør forstås som et hellig vitnesbyrd – en dyptgående måte hvorpå kirken bærer korset sammen. Slik fremmer hun en mer gjennomtenkt og helhetlig tilnærming som hedrer lidelsens hellige, fellesskapsorienterte og ekklesiale dimensjoner.

Duane A. Miller, amerikansk forsker i misjonsvitenskap og anglikansk prest, utforsker temaet ufortjent lidelse gjennom en teologisk og pastoral lesning av Jobs bok, og knytter denne refleksjonen til den levde virkeligheten for forfulgte kristne i vår tid. Han innleder med en bibelteologisk analyse av Job, med særlig vekt på himmelretten, skikkelsen Satan og Jobs vedvarende protest mot Guds tilsynelatende taushet og urettferdighet. Miller reflekterer videre over spenningen mellom lov og visdom, problematikken rundt frelsende lidelse og betydningen av Jobs urokkelige integritet.

Med utgangspunkt i egne pastorale erfaringer blant forfulgte kristne, særlig i islamske kontekster, argumenterer Miller for at en skriftforankret teologi kan gi reell trøst og styrke – langt utover det abstrakte akademiske analyser alene kan tilby. Han viser hvordan Jobs erfaringer og innsikter gir gjenklang i de utfordringene mange forfulgte troende står overfor

i dag. Artikkelen avsluttes med en teologisk bekreftelse av at deres lidelse blir sett, husket og æret av Gud. Jobs lengsel etter en gjenløser finner sin endelige oppfyllelse i Kristus, og hans historie fremstår dermed som et mønster for trofast utholdenhet, håp og tillit midt i lidelsen.

Avslutning

Denne boken springer ut av en alvorlig og tankevekkende kontekst: den levde virkeligheten av religiøs forfølgelse. Vår motivasjon har vært formet av et ønske om å bidra med teologiske og misjonsfaglige perspektiver som taler direkte inn i denne virkeligheten. Til syvende og sist er boken skrevet for å tjene kristne som lever under press på grunn av sin tro. Vi håper den vil inspirere, oppmuntre og utruste dem i deres vitnesbyrd og ferd.

Forfattere

Robert Lilleaasen
Fjellhaug Internasjonale Høgskole
Sinsenveien 15
0572 Oslo
rlilleaasen@fjellhaug.no

Christof Sauer
Fjellhaug Internasjonale Høgskole
Sinsenveien 15
0572 Oslo